

Vesihuollon varautuminen koronaviruksen aiheuttamassa tautiepidemiassa

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Jotta yhteiskunnan perustoiminnot voidaan ylläpitää myös koronaviruksen aiheuttaman epidemian mahdollisesti laajentuessa, on tärkeää turvata vesihuollon toimintavarmuus. Erityisesti suuret taajamat sekä runsaasti puhdasta talousvettä tarvitsevat toiminnot kuten terveyskeskukset, sairaalat ja elintarviketeollisuus ovat hyvin haavoittuvia vesihuoltopalveluiden häiriintyessä.

Tämän hetkisen tiedon mukaan koronaviruksen leviämistä talousveden välityksellä ei pidetä todennäköisenä eikä viruksesta arvioida aiheutuvan erityistä riskiä jätevedenpuhdistamalla työskenteleville. Etenkin taudin loppuvaiheessa virusta erittyy todennäköisesti myös ulosteeseen, mutta jätevedessä se laimenee suureen tilavuuteen ja puhdistamotyöskentelyn normaalit suojautumis- ja hygieniakäytännöt riittävät. Suurimpana uhkana vesihuollon toimintavarmuudelle pidetään vesihuoltolaitosten henkilökunnan laajamittaista sairastumista.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö antavat vesihuoltolaitoksille ja niitä valvoville kunnan terveydensuojeluviranomaisille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille seuraavat suositukset vesihuoltopalveluiden turvaamiseksi.

Toimenpiteet riittävän henkilöstön, yhteistyön ja kriittisten hyödykkeiden varmistamiseksi

- Koronaviruksen aiheuttaman epidemian mahdollisesti laajentuessa on tärkeää, että vesihuoltolaitokset ja kunnat varmistavat välittömästi yhteistyössä muiden alueen vesihuoltolaitosten, viranomaisten sekä keskeisten vesihuollon asiakkaiden kanssa häiriötilannesuunnitelmiansa sekä näihin sisältyvien toimintaohjeidensa ajantasaisuuden.
- Toimenpiteet tarvittavien työntekijöiden läsnäolon priorisoimiseksi ja varmistamiseksi vesihuollon kriittisiin tehtäviin on määriteltävä välittömästi olemassa olevia häiriötilannesuunnitelmia hyödyntäen.
- Jokaisen vesihuoltolaitoksen ja niitä valvovan viranomaisen on määriteltävä, mitkä tehtävät on hoidettava henkilöstön mahdollisesta vajauksesta huolimatta. Kriittisiä tehtäviä hoitaville henkilöille on nimettävä sijaiset.
- Kriittisiä tehtäviä hoitavien henkilöiden ja heidän sijaistensa työskentelyä samoissa tiloissa on mahdollisuuksien mukaan vältettävä.
- Jos sijaistuksia ei pystytä järjestämään laitoksen omin henkilöresurssein, kriittisten tehtävien hoito on pyrittävä varmistamaan muilla tavoin kuten yhteistyöllä muiden alueen vesihuoltolaitosten kanssa, entisten työntekijöiden rekrytoinnilla tai riittävän pätevien harjoittelijoiden tai vuosilomasijaisten palkkaamisella.
- Myös mahdolliset häiriöt palveluntarjoajien kuten laboratorioiden sekä kemikaalitoimittajien toiminnassa on otettava huomioon.

Vierailija- ja kulkukäytännöt

- Vesihuoltolaitosten on vältettävä ottamasta vastaan vierailijoita.
- Laitoksen asiakkaita tulisi ohjeistaa välttämään laitoksella käyntiä ja hoitamaan yhteydenotot puhelimitse tai sähköpostilla.

- Vesihuoltolaitoksia valvovien viranomaisten tulee harkita laitosten säännölliseen valvontaan kuuluvien vesilaitostarkastusten siirtämistä myöhempään ajankohtaan.
- Laitosten tulee harkita ei-kiireellisten asiakaskäyntejä vaativien töiden siirtämistä myöhempään ajankohtaan.
- Työhön tuloa julkisilla liikennevälineillä tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.
- Työpaikalle saapumisen jälkeen on syytä vaihtaa vaatteet, erityisesti jalkineet.

Kokoukset, tilaisuudet ja etätyö

- Kasvokkain tapahtuvia kokouksia ja tilaisuuksia tulee välttää. Palaverien ja kokousten järjestämiseen tulisi pyrkiä käyttämään ensisijaisesti etäyhteyksiä.
- Niiden työntekijöiden, joiden läsnäolo työpaikalla ei ole välttämätöntä, on ensisijaisesti pyrittävä tekemään etätyötä.
- Matkustusta sekä kotimaassa että ulkomaille tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.

Yhteisten tilojen hygienia

- Työympäristön pinnat ja yhteiset työvälineet on pidettävä puhtaina.
- Jokaisen työntekijän on ylläpidettävä hyvää hygieniaa. Puhtautta voidaan parantaa pyyhkimällä esimerkiksi yhteisten taukotilojen ja muiden sosiaalitilojen pinnat puhtaiksi käytön jälkeen.
- Yhteisissä tiloissa tulee välttää koskettamasta paljaalla kädellä helposti likaantuvia pintoja, esimerkiksi valokatkaisijoita, ovenkahvoja ja kaiteita.
- Yhteiset tekniikkaan liittyvät välineet (esimerkiksi vesihuoltolaitoksen ohjauspaneelit ja kokousvälineet) on puhdistettava kertakäyttöisellä puhdistuspyyhkeellä tai käsihuuhteeseen kastellulla paperilla ennen välineen käyttöön ottoa
- Myös muiden yhteisten tavaroiden (esimerkiksi päivystyspuhelin ja yhteisten astioiden) sekä ajoneuvojen puhtaudesta on huolehdittava.

Lainsäädäntö

- Vesihuoltolain (119/2001) 15 a §:n nojalla vesihuoltolaitoksen on huolehdittava verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalveluiden saatavuudesta häiriötilanteissa. Vesihuoltolaitoksen tulee laatia ja pitää ajan tasalla suunnitelma häiriötilanteisiin varautumisesta sekä ryhtyä suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin.
- Terveysturvallisuuslain (763/1994) 8 §:n nojalla kunnan terveysturvallisuusviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoiteltava siten, että häiriötilanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.

Matkustus

- Jos työntekijä palaa riskialueelle suuntautuneelta matkalta, suositellaan hallituksen linjausten mukaan, että hän jää kotiin kahdeksi viikoksi.
- Kotiin jääminen on mahdollista työnantajan harkinnan mukaan tai kun työnantaja katsoo sen tarpeelliseksi riittävän työvoiman turvaamiseksi ja työntekijöiden sairastumisriskin pienentämiseksi.

Muulla verkossa

- Työterveyslaitoksen toimintaohje tartuntojen ehkäisemiseen: <https://www.ttl.fi/toiminta-ohje-tyontekijoille-wuhanin-koronaviruksen-tartunnan-ehkaisyyn/>
- Työterveyslaitoksen ohje jätevesityöntekijöille: <https://www.ttl.fi/uudesta-koronaviruksesta-covid-19-ei-ole-todettu-aiheutuvan-erityista-riskia-jatevesityontekijoille/>
- Työterveyslaitoksen ohjeistus siivoukseen: <https://www.ttl.fi/ohjeistus-siivoukseen-covid-19/>
- Työterveyslaitoksen toimintaohje työpaikoille: <https://www.ttl.fi/tyoterveyslaitoksen-toiminta-ohje-yrityksille-koronavirusepidemiaan-varautumiseksi/>

KUMOTTU